

We don't need no education
 We don't need no thought control
 No dark sarcasm in the classroom
 Teachers leave the kids alone
 Hey teachers leave us kids alone
 All in all it's just another brick in the wall
 All in all you're just another brick in the wall

(Pink Floyd, The Wall, 1979)

belangstelling voor pop en schoolbetrokkenheid

**gust de meyer
 adriaan hendriks**

In onderstaand artikel wordt een poging ondernomen tot een meer diepgaande test van een hypothese die voor het eerst in een Brits onderzoek (1) is geformuleerd en die vagelijk bevestigd maar toch reeds genuanceerd is in een Vlaamse opvolgingsenquête (2). De gegevens die in het kader van de laatste zijn verzameld blijven trouwens als basismateriaal dienst doen; ze zijn betrokken van 1847 in klasverband bevraagde scholieren, jongens en meisjes, van 12 tot 19 jaar (het leeftijdsspectrum van het secundair onderwijs), uit beide onderwijstypen (rijks- en vrij onderwijs) en alle studierichtingen en uit scholen verspreid over gans Vlaanderen en Brussel. De steekproef als geheel mag als representatief beschouwd worden voor de nederlandsstalige schoolgaande jeugd van 12 tot 19 jaar in België.

De basishypothese

De basishypothese kan als volgt omschreven worden. Schoolgaande jongeren brengen de tijd hoofdzakelijk door in twee totaal van elkaar gescheiden omgevingen, nl. deze binnen de school en deze buiten de schoolmuren. De waarden van het schoolsysteem zijn tegengesteld aan deze van het leven daarbuiten en a fortiori aan deze die in de media die gericht zijn op de populaire muziek-cultuur gehuldigd worden. De tegenstelling kan in enkele termen als volgt worden aangegeven:

waarden bevorderd door

de school

werk/productie
 voorbereiden op de toekomst
 geest/intellect
 zelfbeheersing

de popmedia

spel/consumptie
 leven in het heden
 lichaam/emotie/gevoel
 lichamelijke en emotionele expressie

Men kan nu een aantal subgroepen afzonderen op basis van twee op de pas genoemde tegenstelling gebaseerde variabelen, nl. schoolbetrokkenheid (of de mate waarin de leerlingen de waarden van het schoolsysteem onderschrijven) en belangstelling voor pop. Door reductie van het aantal categorieën van die twee variabelen kunnen 4 grote groepen gevormd worden, die schematisch als volgt kunnen voorgesteld worden:

<i>belangstelling voor pop</i>		<i>schoolbetrokkenheid</i>	
		<i>hoog</i>	<i>laag</i>
<i>laag</i>		groep 1	groep 4
<i>hoog</i>		groep 2	groep 3

In groep 1 worden die leerlingen aange troffen die zichzelf richten naar de goede-leerling-rol met een drang naar individuele schoolprestaties en conformistisch gedrag; hun vrije tijd wordt gevuld met hobby's die de instemming van de school kunnen hebben, maar zeker niet met popmuziek. Het zijn middenklasseleerlingen in humaniora-scholen. De leerlingen van groep 2 komen uit hetzelfde milieu als deze van voorgaande groep en stellen de eisen van de school eveneens hoog. Voor die

gebieden van de persoonlijke ontwikkeling waarin de school maar weinig voorziet, voornamelijk voor de vorming en regulering van een levensvatbare seksuele en emotionele identiteit, is pop een welgekomen aanvulling op de nadruk die de school legt op de ontwikkeling van verstandelijke vermogens. De leerlingen van groep 3 zien de activiteiten en de expressievormen van de pop-media eerder als een alternatief dan als een aanvulling op de schoolse waarden. De jongeren in groep 4 onderscheiden zich van deze in voorgaande groep doordat zij geen noemenswaardige belangstelling voor op pop gebaseerde activiteiten aan de dag leggen. De waarden die zij op prijs stellen, solidariteit met de groep, fysieke vaardigheid, 'hardheid', komen voort uit de ruimere waarden van de buurt en niet uit de popmedia. Het zijn de jongeren uit de lagere sociale klassen die hier worden aangetroffen. Leerlingen uit overwegend middenklasse en buitenwijken hebben om praktische en om socio-culturele redenen niet gauw toegang tot de activiteiten van de straatcultuur en richten zich dus meer op aan pop ontleende bezigheden. Dit geldt zo mogelijk nog in sterkere mate voor meisjes.

Geheel in overeenstemming met de hier geschetste theorie over de (omgekeerde) relatie tussen hoge en middenklassebelangstelling voor pop enerzijds en toegang van de arbeidersklasse tot de straatcultuur anderzijds zou men kunnen verwachten dat meisjes uit de middenklasse (die het extra moeilijk hebben om zich te integreren in de straatcultuur) de meest op pop georiënteerde groep zijn en jongens uit de arbeidersklasse het minst terwijl jongens uit de middenklasse en meisjes uit de arbeidersklasse een middenpositie innemen.

Er wordt dus, bij diegenen die zich niet gebonden voelen aan door de school gepropageerde waarden een min of meer omgekeerde verhouding verondersteld tussen belangstelling voor pop en toegang tot de straatcultuur.

De pas gevolgde redenering kan uitgebreid worden van de belangstelling voor pop op zichzelf naar belangstelling voor soorten van populaire muziekstijlen. Omdat middenklasse-leerlingen voor een groot deel afgesneden zijn van de situatiegebonden straatculturen van de arbeidersklasse, zullen zij zich als bron voor waarden, rollen en begrippen die de school onderwaardeert, richten naar die popmuziek waarin deze wel aan bod komen, nl. substreammuziek en dan voornamelijk deze waarin de 'protest'-waarden ook expliciet verwoord en kunnen verstaan worden in de tekst. Voor arbeiderskinderen is popmuziek vaker niet meer dan een vanzelfsprekende achtergrond van groepsactiviteiten; in elk geval verkiezen zij door een sterke «beat» gedreven muziek, waarop het ook goed dansen is. De schematische voorstelling van de basishypothese over de relatie tussen schoolse, pop- en straatcultuur kan inhoudelijk als volgt opgevuld worden

Operationalisering (3)

De basishypothese is via volgende indicatoren operationeel gemaakt. Het behoren tot een sociale klasse wordt bepaald door het beroep van vader.

De belangstelling voor pop wordt geïndiceerd door kennis van popslangtermen, welke in 3 groepen van bekendheid kunnen ondergebracht worden (groep 1: DJ, single, B-kant, dubbel-LP, groep 2: solo-plaat, split, label, producer, groep 3: groupie, benefitconcert, roadie, A-R-man). De termen in groep 1 mogen gekend geacht worden door diegenen die zich minimaal voor pop interesseren; deze in groep 3 mogen gekend geacht worden voor de hevig geïnteresseerden; groep 2 vormt een tussencategorie.

Schoolbetrokkenheid wordt geïndiceerd door de instemming met of afkeuring van een uitspraak over het leven op school, nl. «Op school behandelen ze je de meeste tijd als een klein kind». Uit de meest gespeelde fonogram in de aan de enquête voorafgaande week wordt de muzikale voorkeur afgeleid.

Resultaten

Vertegenwoordiging in de 4 basisgroepen

Wanneer men de 4 oorspronkelijke categorieën van belangstelling voor pop en de 5 oorspronkelijke categorieën van schoolbetrokkenheid reduceert tot 2 (en dus bij de laatste de midden-categorie buiten beschouwing laat) dan zijn op de totale steekproef de leerlingen als volgt over de 4 eerder genoemde groepen gespreid:

belangstelling voor pop	schoolbetrokkenheid	
	hoog	laag
laag	820	249
hoog	238	114

Men mag stellen dat de grote meerderheid van de leerlingen refereert naar het type van de goede leerling, vervolgens, dat een ongeveer even groot aantal leerlingen de schoolse waarden complementeert door belangstelling op te brengen voor waarden uit de popcultuur als de lage integratie in de school compenseert door andere belangstellings-sferen dan pop en tenslotte, dat een minderheid de popcultuur als alternatief stelt voor de waarden die het leven op school representeert.

De 4 basisgroepen en de factoren sociale klasse en geslacht

In een poging om tot significante verschillen te komen tussen de 4 basisgroepen werden deze «uitgedund» met de minst overtuigde respondenten evenwel niet zodanig dat geen geldige conclusies meer zouden kunnen getrokken worden.

Uit onderstaande gegevens blijkt dat voor wat betreft de factor sociale klasse de basishypothese slechts in grote lijnen bevestigd wordt (de gegevens worden eerst absoluut, daaronder in het rijpercentage, daaronder in het kolompercentage en tenslotte in het totaalpercentage weergegeven).

Schoolbetrokkenheid is minder dan verwacht aan de sociale klasse gekoppeld dan belangstelling voor pop: de laatste groeit naarmate men opklimt in sociale klasse. De relatief grotere vertegenwoordiging van de lagere klasseleerlingen en overeenkomstig de relatieve ondervertegenwoordiging van de hogere-klasse leerlingen bij de «goede leerlingen» is evenwel flagrant in tegenspraak met de basishypothese.

Merkwaardig is dat kinderen uit land- en tuinbouwmilieus veel verder van de middenklasse verwijderd staan dan arbeiderskinderen: een voldoende reden om de term straatcultuur uit te breiden tot alledagscultuur d.i. alle niet aan pop verwante omgevingen, die nochtans ook een compensatie kunnen bieden voor de onbevredigende omgeving van de school. In deze alledagscultuur mag het belang van de door de arbeidersklasse gedomineerde straatcultuur afgezwakt worden ten voordele van de

		schoolbetrokkenheid	
		hoog	laag
belangstelling voor pop	laag	<i>schoolcultuur domineert hogere klassen jongens mainstream</i>	<i>straatcultuur compenseert lagere klassen jongens mainstream</i>
	hoog	<i>popcultuur complementeert hogere klassen meisjes substream</i>	<i>popcultuur is alternatief hogere klassen meisjes substream</i>
			hoog
			laag

door de plattelandsbewoners gedragen cultuur van buiten, welke men grosso modo ook als een ecologische cultuur zou kunnen betitelen.

Wat de factor geslacht betreft, die in de basishypothesen fungeert als een soort van bevestiging voor de groep met de lage schoolbetrokkenheid en de lage belangstelling voor pop (althans voor de plattelandskinderen). Voor de groep met de hoge schoolbetrokkenheid en de lage belangstelling voor pop dient de basishypothese herzien te worden gezien de oververtegenwoordiging aldaar van de lagere klassen: bij de arbeiderskinderen zijn in elk geval de meisjes en bij de plattelandskinderen de jongens oververtegenwoordigd (en omgekeerd). Maar voor de twee andere groepen wordt de basishypothese niet bevestigd: zowel in de groep met de hoge schoolbetrokkenheid en de hoge belangstelling voor pop als in de groep met lage schoolbetrokkenheid en de hoge belangstelling voor pop zijn jongens oververtegenwoordigd in de hogere klassen, waar in beide groepen een oververtegenwoordiging van meisjes verwacht werd. Een en ander blijkt uit onderstaande gegevens. (Tabel 2)

Schoolbetrokkenheid Belangstelling voor pop	laag laag	laag hoog	hoog hoog	hoog laag	rijtotaal
Sociale klasse	78	37	73	85	273
Arbeider	28.6 33.6 9.9	13.6 35.6 4.7	26.7 33.5 9.3	31.1 37.0 10.8	34.8
Land en tuinbouw	32 38.6 13.8 4.1	3 3.6 2.9 0.4	11 13.3 5.0 1.4	37 44.6 16.1 4.7	83 10.6
Bediende	62 30.1 26.7 7.9	27 13.1 26.0 3.4	64 31.1 29.4 8.2	53 25.7 23.0 6.8	206 26.3
Middenstand	30 26.5 12.9 3.8	18 15.9 17.3 2.3	32 28.3 14.7 4.1	33 29.2 14.3 4.2	113 14.4
Hoger kader	30 27.5 12.9 3.8	19 17.4 18.3 2.4	38 34.9 17.4 4.8	22 20.2 9.6 2.8	109 13.9
Kolom- totaal	232 29.6	104 13.3	218 27.8	230 29.3	784 100.0

Tabel 1: Schoolbetrokkenheid en belangstelling voor pop volgens sociale klasse.

Schoolbetrokkenheid Belangstelling voor pop Geslacht	Laag Laag			Laag Hoog			Hoog Hoog		
	Meisjes	Jongens	Rijdtotaal	Meisjes	Jongens	Rijdtotaal	Meisjes	Jongens	Rijdtotaal
Sociale klasse	51	27	78	27	10	37	37	36	73
Arbeider	65.4 36.2 22.0	34.6 29.7 11.6	33.6	73.0 45.8 26.0	27.0 22.2 9.6	35.6	50.7 35.9 17.0	49.3 31.3 16.5	33.5
Land en tuinbouw	14 43.8 9.9 6.0	18 56.3 19.8 7.8	32 13.8	1 33.3 1.7 1.0	2 66.7 4.4 1.9	3 2.9	7 63.6 6.8 3.2	4 36.4 3.5 1.8	11 5.0
Bediende	35 56.5 24.8 15.1	27 43.5 29.7 11.6	62 26.7	9 50.0 15.3 8.7	9 50.0 20.0 8.7	18 17.3	16 50.0 15.5 7.3	16 50.0 13.9 7.3	32 14.7
Middenstand	21 70.0 14.9 9.1	9 30.0 9.9 3.9	30 12.9	12 44.4 20.3 11.5	15 55.6 33.3 14.4	27 26.0	29 45.3 28.2 13.3	35 54.7 30.4 16.1	64 29.4
Hoger kader	20 66.7 14.2 8.6	10 33.3 11.0 4.3	30 12.9	10 52.6 16.9 9.6	9 47.4 20.0 8.7	19 18.3	14 36.8 13.6 6.4	24 63.2 20.9 11.0	38 17.4
Kolom- Totaal	141 60.8	91 39.2	232 100.0	59 56.7	45 43.3	104 100.0	103 47.2	115 52.8	218 100.0

Tabel 2: Schoolbetrokkenheid en belangstelling voor pop volgens sociale klasse en geslacht

(vervolg tabel 2)

Meisjes	Hoog		Rij-totaal
	Laag	Jongens	
62		23	85
72.9		27.1	37.0
44.3		25.6	
27.0		10.0	
19		18	37
51.4		48.6	16.1
13.6		20.0	
8.3		7.8	
20		13	33
60.6		39.4	14.3
14.3		14.4	
8.7		5.7	
28		25	53
52.8		47.2	23.0
20.0		27.8	
12.2		10.9	
11		11	22
50.0		50.0	9.6
7.9		12.2	
4.8		4.8	
140		90	230
60.9		39.1	100.0

De 4 basisgroepen en de muzikale voorkeur

De hypothese dat de voorkeur voor mainstream t.o.v. substream-muziek ongeveer parallel loopt met lage t.o.v. hoge belangstelling voor pop wordt grotendeels bevestigd. Men schenke in onderstaande gegevens o.m. aandacht aan de categorieën mainstream pop en disco enerzijds en protest song, country rock, hard rock, new wave anderzijds (dat lagere klasse-leerlingen een uitgesproken voorkeur aan de dag leggen voor mainstream en/of muziek met een gelijkmatige en sterk geprovoceerde beat is in de genoemde opvolgingsenquête reeds vastgesteld). Wat evenwel duidelijk moet gesteld worden is dat lage belangstelling voor pop in het algemeen niet alleen samengaat met een voorkeur voor de angelsaksische en zeker in even sterke mate voor de nederlandstalige mainstream muziek (cfr. de gegevens voor «nederlandstalige meezinger») maar blijkbaar ook enigszins met een voorkeur voor klein-«kunst» (cf. de gegevens voor «kleinkunst algemeen»), al moet dadelijk toegegeven dat het aantal respondenten in verschillende muziekcategorieën te klein is om tot geldige conclusies te komen.

Tabel 3: Schoolbetrokkenheid en sociale klasse naar muzikale voorkeur

Schoolbetrokkenheid	laag laag	laag hoog	hoog hoog	hoog laag	Rij-totaal
Belangstelling voor pop					
Muziekstijl					
Mainstream pop	36 32.4 18.6 5.6	10 9.0 10.1 1.6	20 18.0 10.1 3.1	45 40.5 29.4 7.0	111 17.2
Rustige pop	0 0.0 0.0 0.0	1 14.3 1.0 0.2	6 85.7 3.0 0.9	0 0.0 0.0 0.0	7 1.1
Rock algemeen	49 37.4 25.3 7.6	23 17.6 23.2 3.6	40 30.5 20.2 6.2	19 14.5 12.4 3.0	131 20.3
Vroege rock	1 16.7 0.5 0.2	0 0.0 0.0 0.0	3 50.0 1.5 0.5	2 33.3 1.3 0.3	6 0.9
Jaren zestig	5 31.3 2.6 0.8	1 6.3 1.0 0.2	6 37.5 3.0 0.9	4 25.0 2.6 0.6	16 2.5
Folk Rock	1 33.3 0.5 0.2	1 33.3 1.0 0.2	1 33.3 0.5 0.2	0 0.0 0.0 0.0	3 0.5
Country Rock	5 20.0 2.6 0.8	9 36.0 9.1 1.4	10 40.0 5.1 1.6	1 4.0 0.7 0.2	25 3.9
Symfonische Rock	1 11.1 0.5 0.2	4 44.4 4.0 0.6	4 44.4 2.0 0.6	0 0.0 0.0 0.0	9 1.4
Hard Rock	10 18.2 5.2 1.6	10 18.2 10.1 1.6	26 47.3 13.1 4.0	9 16.4 5.9 1.4	55 8.5
Art Rock	1 20.0 0.5 0.2	2 40.0 2.0 0.3	2 40.0 1.0 0.3	0 0.0 0.0 0.0	5 0.8
Theatrale Rock	2 40.0 1.0 0.3	1 20.0 1.0 0.2	2 40.0 1.0 0.3	0 0.0 0.0 0.0	5 0.8
Elektronische pop	0 0.0 0.0 0.0	0 0.0 0.0 0.0	3 100.0 1.5 0.5	0 0.0 0.0 0.0	3 0.5
Protest Song	1 16.7 0.5 0.2	2 33.3 2.0 0.3	3 50.0 1.5 0.5	0 0.0 0.0 0.0	6 0.9
New Wave	13 31.7 6.7 2.0	9 22.0 9.1 1.4	15 36.6 7.6 2.3	4 9.8 2.6 0.6	41 6.4

Folk	0 0.0 0.0 0.0	0 0.0 0.0 0.0	2 100.0 1.0 0.3	0 0.0 0.0 0.0	2 0.3
Country	0 0.0 0.0 0.0	0 0.0 0.0 0.0	2 66.7 1.0 0.3	1 33.3 0.7 0.2	3 0.5
Soul/Funk	1 100.0 0.5 0.2	0 0.0 0.0 0.0	0 0.0 0.0 0.0	0 0.0 0.0 0.0	1 0.2
Disco Algemeen	2 16.7 1.0 0.3	4 33.3 4.0 0.6	2 16.7 1.0 0.3	4 33.3 2.6 0.6	12 1.9
USA Disco	25 37.9 12.9 3.9	3 4.5 3.0 0.5	16 24.2 8.1 2.5	22 33.3 14.4 3.4	66 10.2
Euro Disco	0 0.0 0.0 0.0	2 16.7 2.0 0.3	2 16.7 1.0 0.3	8 66.7 5.2 1.2	12 1.9
Reggae	2 28.6 1.0 0.3	2 28.6 2.0 0.3	2 28.6 1.0 0.3	1 14.3 0.7 0.2	7 1.1
Zuid-Amerikaans	è 16.7 0.5 0.2	è 16.7 1.0 0.2	é 66.7 2.0 0.6	ù 0.0 0.0 0.0	* 0.9
Liedjesschrijver	6 31.6 3.1 0.9	1 5.3 1.0 0.2	6 31.6 3.0 0.9	6 31.6 3.9 0.9	19 3.0
Franstalig Chanson	4 26.7 2.1 0.6	5 33.3 5.1 0.8	4 26.7 2.0 0.6	2 13.3 1.3 0.3	15 2.3
Kleinkunst algemeen	6 33.3 3.1 0.9	2 11.1 2.0 0.3	5 27.8 2.5 0.8	5 27.8 3.3 0.8	18 2.8
Vlaamse kleinkunst	0 0.0 0.0 0.0	0 0.0 0.0 0.0	2 66.7 1.0 0.3	1 33.3 0.7 0.2	3 0.5
Nederlandse kleinkunst	2 50.0 1.0 0.3	1 25.0 1.0 0.2	0 0.0 0.0 0.0	1 25.0 0.7 0.2	4 0.6
Vlaamse Rock	2 33.3 1.0 0.3	1 16.7 1.0 0.2	3 50.0 1.5 0.5	0 0.0 0.0 0.0	6 0.9
Nederlandstalig levenslied	3 75.0 1.5 0.5	0 0.0 0.0 0.0	0 0.0 0.0 0.0	1 25.0 0.7 0.2	4 0.6
Nederlandstalig geëngageerd	1 50.0 0.5 0.2	0 0.0 0.0 0.0	1 50.0 0.5 0.2	0 0.0 0.0 0.0	2 0.3

Conclusie

Eenzijds zijn er voldoende aanwijzingen in de enquêteresultaten om aan te nemen dat de meerderheid van de Vlaamse jeugd voldoende instemt met wat op school gebeurt maar dat een niet te veronachtzamen kleinere groep zich ook nog eens tot de popmedia wendt voor de realisatie van waarden die op school niet aan bod komen. Anderzijds kan een eveneens niet te veronachtzamen minderheidsgroep afgezonderd worden die zich niet tenvolle kan manifesteren op school, en weer eens ziet een kleine groep van hen in de popcultuur een alternatief voor dat gebrek aan mogelijkheden tot zelfrealisering.

De nuanceringen die aan de hypothese, afgeleid uit het Britse basisonderzoek, werden aangebracht kunnen wellicht teruggevoerd worden tot twee factoren, nl. ten eerste, het minder rigiede schoolpatroon van het Belgische t.o.v. het Britse onderwijsstelsel en, ten tweede, het minder uitgesproken stedelijk-proletarisch milieu waarin Vlaamse lagere klasse-kinderen gedijen. Het bestaan van een specifieke proletarische straatcultuur en zijn tegenstelling met de popcultuur dient voor Vlaanderen wellicht afgezwakt.

Het is misschien beter om tegenover de popcultuur een ruimere alledagscultuur te stellen met een speciaal accent voor de agrarische plattelandscultuur. Tot de laatste hebben ook meisjes gemakkelijker toegang dan tot de straatcultuur. De accentuering van het nederlandstalige populaire lied door de lagere klasse-leerlingen die tevens minder belangstelling opbrengen voor (angelsaksische) pop past volledig in de theorie dat de scheidingslijn tussen de sociale klassen niet alleen de belangstelling voor pop maar ook de muzikale voorkeur bepaalt.

Hieronder worden de voornaamste resultaten nog eens onder de vorm van trefwoorden in het eerder reeds gehanteerde schema weergegeven.

Wat met betrekking tot educatieve consequenties van deze resultaten kan gezegd worden is dat voor een aantal leerlingen het leven op school boeiend(er) kan gemaakt worden door de popmedia binnen de muren van de school te brengen en, vervolgens, dat door een bewuste keuze uit het populaire muziek-aanbod, een aantal andere leerlingen, veruit de meerderheid, nog in contact kan gebracht worden met andere dan mainstream-muziek.

(vervolg tabel 3)

	0	0	10	14	
Nederlandstalige meezinger	28.6	0.0	0.0	71.4	2.2
	2.1	0.0	0.0	6.5	
	0.6	0.0	0.0	1.6	

Klassiek	4	2	2	2	10
	40.0	20.0	20.0	20.0	1.6
	2.1	2.0	1.0	1.3	
	0.6	0.3	0.3	0.3	

Jazz/Blues/Spiritual	1	3	0	7	
	42.9	14.3	42.9	0.0	1.1
	1.5	1.0	1.5	0.0	
	0.5	0.2	0.5	0.0	

Filmmuziek	3	1	1	4	9
	33.3	11.1	11.1	44.4	1.4
	1.5	1.0	0.5	2.6	
	0.5	0.2	0.2	0.6	

Kolom Totaal	194	99	198	153	644
	30.1	15.4	30.7	23.8	100.0

Voetnoten

(1) MURDOCK, G., PHELPS, G., *Jeugd en Massamedia*, Leiden, 1976, (Nederlandse Bibliotheek voor Onderwijskunde)

(2) DE MEYER, G., HENDRIKS, A., FAUCONNIER, G., *Jeugd en Popmuziek*, Leuven, 1980, (Centrum voor Communicatiewetenschappen, K.U. Leuven)

(3) Voor gedetailleerde informatie over onderzoeksmethodiek, zie: DE MEYER, G. HENDRIKS, A., FAUCONNIER, G., *op.cit.*

		schoolbetrokkenheid			
		hoog	laag		
belangstelling voor pop	laag	<i>schoolcultuur domineert arbeiders/meisjes platteland/jongens nederlandstalige en/ of mainstream</i>	<i>alledagscultuur compenseert platteland/jongens nederlandstalige en/ of mainstream</i>	hoog	integratie in alledagscultuur
	hoog	<i>popcultuur complementeert hogere klassen jongens substream</i>	<i>popcultuur is alternatief hogere klassen/ jongens substream</i>	laag	

(ADVERTENTIE)

Binnenkort verschijnt een nieuwe CeCoWe-publikatie:

TELETEKST

EN

VIEWDATA

een exploratie in het domein van de telematiek.

Dirk DE GROOFF
o.l.v. Prof. Dr. G. FAUCONNIER.

In dit boek zal ondermeer worden behandeld: de technische achtergronden, de typologie van de nieuwe media, de mogelijke belangengroepen, de actuele situatie in een aantal landen (waaronder België), de functies en toepassingsmogelijkheden, redactionele kosten en beleid, de relatie tot conventionele media (zoals de krant) en de mogelijke sociale gevolgen van de invoering van de nieuwe media.